

29.6.2017

OPINIA

Komisji Gospodarczej i Monetarnej

dla Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

w sprawie polityki gwarantowanego minimalnego dochodu jako narzędzia do
zwalczania ubóstwa
(2016/2270(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Miguel Viegas

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Gospodarcza i Monetarna zwraca się do Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że w 2015 r. 23,7 % ludności i 12,5 % osób zatrudnionych w wieku powyżej 18 lat w UE–28 było zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym¹;
- B. mając na uwadze, że w 2015 r. 17,3 % ludności w UE–28 było zagrożone właśnie ubóstwem²; mając na uwadze, że ten konkretny wskaźnik według Eurostatu nie mierzy dobrobytu ani ubóstwa, lecz niskie dochody w porównaniu z innymi osobami w tym samym państwie, co niekoniecznie oznacza niski standard życia;
- C. mając na uwadze, że w latach 2008–2015 łączna liczba osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w UE wzrosła o 1,6 mln (+5,5 mln w strefie euro), co pozostaje w sprzeczności z celem strategii „Europa 2020” zakładającym zmniejszenie tej liczby o 20 mln do roku 2020;
- D. mając na uwadze, że zgodnie z metodyką opracowaną przez Eurostat³ próg zagrożenia ubóstwem został ustalony na poziomie 60 % krajowej mediany ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji (po transferach socjalnych);
- E. mając na uwadze, że Europa jest jednym z najzamożniejszych regionów świata, choć aktualne dane dotyczące ubóstwa dochodowego uwydatniają wzrost ubóstwa i pogłębionej deprivacji materialnej w Europie;
- F. mając na uwadze, że ubóstwo dochodowe stanowi tylko część ogólnego pojęcia ubóstwa, a zatem pojęcie ubóstwa odnosi się nie tylko do zasobów materialnych, ale również społecznych, w szczególności kształcenia, ochrony zdrowia i dostępu do usług;
- G. uwzględniając deklarację Schumana z dnia 9 maja 1950 r., w której zaapelowano o „wyrównanie i poprawę warunków życia robotników”,
- H. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie muszą zmagać się z poważnym deficytem budżetowym i rosnącym zadłużeniem, tak więc dokonały cięć wydatków socjalnych, co wpłynęło na publiczną opiekę zdrowotną, edukację, zabezpieczenie społeczne i ochronę socjalną oraz mieszkalnictwo, a w szczególności na dostęp do odpowiednich usług, a także na ich adekwatność, dostępność i jakość, powodując negatywne konsekwencje ponoszone przez najuboższych członków społeczeństwa w tych państwach członkowskich;
- I. mając na uwadze, że reformy strukturalne rynków pracy i konsolidacja budżetowa przyniosły negatywne rezultaty, co spowodowało powstanie rozbieżności, jeśli chodzi o warunki życia i dostępne dochody gospodarstw domowych, między państwami członkowskimi UE; średni poziom życia 10 % najuboższych gospodarstw we Francji jest

¹ Eurostat, ‘People at risk of poverty or social exclusion’, grudzień 2016 r. –

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion

² Eurostat, tamże.

³ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:At-risk-of-poverty_rate

wyższy niż średni poziom życia całej populacji Portugalii, a średni poziom życia 1 % najbogatszych gospodarstw w Luksemburgu jest 75-krotnie wyższy niż średni poziom życia 10 % najuboższych gospodarstw w Rumunii;

- J. mając na uwadze, że polityka minimalnego dochodu pełni funkcję automatycznego stabilizatora; mając na uwadze, że kraje dysponujące solidnymi systemami wsparcia dostępnego dochodu gospodarstw domowych doświadczyły recesji w mniejszym stopniu;
- K. mając na uwadze, że unikanie opodatkowania i uchylanie się od opodatkowania powodują nierówne warunki konkurencji w UE oraz pozbawiają państwa członkowskie znacznych dochodów, które mogłyby zostać przeznaczone na finansowanie solidnej polityki społecznej zapewniającej dobrobyt obywatelom, a także zmniejszają dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych, w przypadku, gdy taki dochód mógłby finansować lepsze warunki wzrostu gospodarczego, wyższe dochody i politykę społeczną; mając na uwadze, że zjawisko to stanowi poważny problem dla UE;
- L. mając na uwadze, że edukacja, redystrybucyjne transfery i świadczenia socjalne, sprawiedliwa polityka podatkowa i solidna polityka zatrudnienia to ważne elementy służące ograniczeniu nierówności w dochodach, obniżeniu stopy bezrobocia i ograniczeniu ubóstwa;
- M. mając na uwadze zróżnicowaną skłonność do konsumpcji różnych kwintyli dochodów¹; mając na uwadze, że wydaje się, iż polityka wspierania najbardziej potrzebujących sektorów struktury społecznej w UE przyniesie korzyści całej gospodarce i będzie neutralna budżetowo; mając na uwadze, że MFW stwierdził, że „jeżeli udział górnych 20 procent w dochodzie wzrośnie o 1 punkt procentowy, to w rzeczywistości PKB w ciągu najbliższych pięciu lat spadnie o 0,08 punktu procentowego”, natomiast „podobny wzrost udziału dolnych 20 procent (ubogich) w dochodzie powiązany jest z wyższym wzrostem o 0,38 punktu procentowego”²;
- N. mając na uwadze, że wprowadzenie i umocnienie polityki w obszarze minimalnego dochodu, jeżeli skojarzy się ją odpowiednio z innymi środkami i obszarami polityki w zakresie społecznej gospodarki rynkowej i rynku pracy, może stanowić sposób na zwalczanie ubóstwa, wspieranie włączenia społecznego i dostępu do rynku pracy;
- O. mając na uwadze, że wiele badań wskazuje na negatywny wpływ ubóstwa na wzrost gospodarczy³;
- P. mając na uwadze, że systemy minimalnego dochodu mogą stanowić automatyczny stabilizator makroekonomiczny w przypadku wstrząsów gospodarczych;

¹ Zob.: Europejski Bank Centralny, „The distribution of wealth and the marginal propensity to consume” [Podział bogactwa i marginalna skłonność do konsumpcji], dokument roboczy nr 1655, marzec 2014 r.

² MFW, „Causes and Consequences of Income Inequality: A Global Perspective” [Przyczyny i skutki nierówności dochodów: perspektywa globalna], 2015 r. – cytowane w:

<http://www.taxjustice.net/2015/06/22/new-imf-research-tax-affects-inequality-inequality-affects-growth/>

³ Zob.: Bank Światowy, „Poverty Reduction and Growth: The Virtuous and Vicious Circle” [Ograniczanie ubóstwa a wzrost: koło sukcesu i błędne koło], 2006 r.: OECD, „Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth” [Tendencje w obszarze nierówności dochodów oraz jej wpływ na wzrost gospodarczy], 2014 r.

- Q. mając na uwadze, że skuteczność systemów minimalnego dochodu pod względem ograniczania ubóstwa, stymulowania wchodzenia na rynek pracy, zwłaszcza osób młodych, oraz zapewnienia automatycznych stabilizatorów znacznie się różni w poszczególnych państwach członkowskich;
- R. mając na uwadze, że dobrze zaprojektowane systemy wsparcia dochodu nie zniechęcają do pracy¹;
- S. mając na uwadze, że nie należy mylić pojęcia minimalnego dochodu z pojęciem minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- T. mając na uwadze, że zapewnienie dochodu osobom, które nie dysponują dostatecznymi środkami, aby wieść godne życie, lub które nie otrzymują odpowiedniej zapłaty za swoją pracę, wchodzi w zakres pierwszego filaru praw socjalnych;
- U. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie uruchamiają projekty pilotażowe na potrzeby badania polityki dochodu podstawowego, tak jak w Finlandii, gdzie losowo wybrana próba 2000 bezrobotnych otrzyma bezwarunkową kwotę 560 EUR miesięcznie, co powinno stanowić odpowiedni bodziec do podjęcia pracy tymczasowej i pracy w niepełnym wymiarze godzin;
- V. mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich dyskutuje się na temat wprowadzenia systemów dochodu podstawowego;
1. zwraca się do Komisji o sporządzenie oceny trwających obecnie w państwach członkowskich prób wprowadzenia systemów dochodu podstawowego po ich zakończeniu;
 2. wzywa do pilnego podjęcia konkretnych działań na rzecz zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, które wesprą skuteczne siatki bezpieczeństwa socjalnego i zmniejszą nierówności w sposób zapewniający spójność gospodarczą i terytorialną; podkreśla, że działania te trzeba podjąć na odpowiednim szczeblu – prowadząc działania zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim, zgodnie z podziałem kompetencji w odniesieniu do stosownych obszarów polityki;
 3. uważa, że systemy dochodu minimalnego należą do kompetencji krajowych i w związku z tym ich wprowadzanie lub rozwój muszą zawsze odbywać się z uwzględnieniem krajowej sytuacji gospodarczej i społecznej, a także systemu produkcji; zaleca, aby podczas ewentualnego wprowadzania takich systemów gwarantować zachęty do ponownej integracji na rynku pracy;
 4. podkreśla ponownie, że najlepszym sposobem na zmniejszenie ubóstwa i uniknięcie wykluczenia społecznego jest stymulowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stworzenie korzystnych ramowych warunków dla europejskich przedsiębiorstw – w

¹ Zob.: Komisja Europejska, „Employment and Social Developments in Europe 2013” [Zatrudnienie i rozwój sytuacji społecznej w Europie w 2013 r.], 2014 r.

- szczegółności za sprawą eliminacji nadmiernych obciążeń administracyjnych i zapewnienia dostępu do finansowania – aby umożliwić im tworzenie miejsc pracy;
5. popiera stanowisko Komisji w sprawie inwestycji społecznych, zgodnie z którym wszystkie dobrze zaprojektowane obszary polityki społecznej przyczyniają się do wzrostu gospodarczego, chroniąc jednocześnie obywateli przed ubóstwem i pełniąc rolę stabilizatorów gospodarczych¹;
 6. przyjmuje z zadowoleniem przemyslenia i ekspertyzy na temat sposobów bardziej uczciwego podziału dochodów i bogactwa w naszych społeczeństwach;
 7. podkreśla, że kluczowymi czynnikami utrudniającymi wypracowanie przez państwa członkowskie podejścia do inwestycji społecznych są skutki kryzysu gospodarczego oraz środowisko polityczne, które jest zdominowane przez politykę oszczędnościową;²
 8. apeluje, aby od obecnej chwili należytą uwagę przy opracowywaniu polityki makroekonomicznej poświęcić konieczności zmniejszenia nierówności społecznych oraz zagwarantowaniu wszystkim grupom społecznym dostępu do odpowiednio dofinansowanych publicznych usług socjalnych, dzięki czemu zapobiegnie się ubóstwu i wyłączeniu społecznemu;
 9. apeluje o działania na rzecz zmniejszenia nierówności społecznych dzięki umożliwieniu ludziom jak najlepszego wykorzystania ich talentów i zdolności; apeluje także o skierowanie wsparcia socjalnego do osób, które są zarówno ubogie, jak i niezdolne do samodzielnego wypracowania dostatecznego dochodu;
 10. szanuje suwerenne prawo każdego państwa członkowskiego do demokratycznego wyboru własnej polityki gospodarczej;
 11. zaznacza, że niedawne doświadczenia dotyczące reform opartych na ulgach podatkowych wykazują, że lepszym rozwiązaniem jest finansowanie polityki minimalnego dochodu w ramach wsparcia budżetowego niż przez zachęty podatkowe;
 12. podkreśla, że edukacja, transfery socjalne, progresywny i sprawiedliwy system podatkowy skutkujący redystrybucją dochodu, a także konkretne działania na rzecz wzmocnienia konkurencyjności oraz zwalczania unikania opodatkowania i uchylania się od opodatkowania mają potencjał, by przyczynić się do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej;
 13. zaznacza, że same systemy redystrybucji nie skłonią ludzi do pracy; podkreśla też, że praca to zawsze najlepszy sposób, aby ochronić kogoś przed ubóstwem, jak również niezawodna metoda integracji społecznej; zaznacza, że aby uniknąć tworzenia klasy osób objętych pomocą, trzeba przeprowadzić oraz monitorować reformy rynku pracy i otoczenia biznesowego;

¹ Komisja Europejska: komunikat pt. „Inwestycje społeczne na rzecz wzrostu i spójności, w tym wdrażanie Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014–2020”, COM(2013)0083, 20 lutego 2013 r. i „Social Investment in Europe - A study of national policies” [Inwestycje społeczne w Europie – analiza polityk krajowych], 2015 r.

² Komisja Europejska, „Social Investment in Europe” (op. cit.).

14. uważa, że systemy dochodu minimalnego to instrumenty przejściowe pozwalające zmniejszyć i zwalczać ubóstwo, wykluczenie społeczne i nierówności oraz że należy je postrzegać jako inwestycję społeczną; odnotowuje antycykliczne skutki systemów dochodu minimalnego;
15. uważa, że systemy dochodu minimalnego należy uznać za rozwiązanie tymczasowe i że zawsze powinny towarzyszyć im aktywne strategie polityczne na rzecz włączenia do rynku pracy;
16. uważa, że dalsza analiza i badanie potencjalnych innych modeli systemu dochodu minimalnego może być przydatnym narzędziem w walce o zmniejszenie i wyeliminowanie ubóstwa i wykluczenia społecznego; podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma, by potencjalne systemy i modele tworzyć przy aktywnym zaangażowaniu osób najbardziej potrzebujących w państwach członkowskich; wzywa w związku z tym do oceny wdrażanych w niektórych państwach członkowskich systemów dochodu minimalnego i apeluje do Komisji i państw członkowskich o wymianę najlepszych praktyk stosowanych w systemach dochodu minimalnego;
17. zwraca się stanowczo do Komisji i państw członkowskich o ocenę sposobu i środków zapewnienia odpowiedniego, powszechnego i przystępnego dochodu minimalnego we wszystkich państwach członkowskich oraz o rozważenie dalszych działań na rzecz wspierania konwergencji społecznej w całej UE, uwzględniając specyfikę każdego państwa członkowskiego oraz krajowe praktyki i tradycje; uważa w związku z tym, że model dochodu minimalnego powinien być określony na szczeblu państwa członkowskiego;
18. ponownie przypomina o znaczeniu równego dostępu do systemów dochodu minimalnego, pozbawionego dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne, poziom wykształcenia, płeć, narodowość, orientację seksualną, religię, niepełnosprawność, wiek, poglądy polityczne czy pochodzenie społeczno-ekonomiczne;
19. zwraca uwagę, że systemy dochodu minimalnego powinny być wdrażane i oceniane w kontekście ogólnych krajowych systemów usług społecznych (kształcenia, opieki zdrowotnej, opieki nad dziećmi, mieszkalnictwa i mobilności);
20. podkreśla konieczność dostosowania istniejących systemów dochodu minimalnego, tak aby lepiej sprostać wyzwaniu, jakim jest bezrobocie młodzieży;
21. zwraca uwagę na problem ubóstwa wśród dzieci i apeluje, aby w systemach dochodu minimalnego w sposób szczególny uwzględnić potrzeby dzieci;
22. zaznacza, że budżety referencyjne mogą pomóc w ustaleniu poziomu dochodu minimalnego koniecznego do zaspokojenia podstawowych potrzeb ludzi, obejmujących również aspekty niematerialne, takie jak dostęp do kształcenia i uczenia się przez całe życie, godne warunki mieszkaniowe, wysokiej jakości usługi opieki zdrowotnej, aktywność związana z wypoczynkiem i aktywność obywatelska; w związku z tym uważa, również z uwagi na istniejące rozbieżności między państwami członkowskimi i różnymi krajowymi politykami społecznymi, że w minimalnym poziomie dochodów należy brać pod uwagę próg zagrożenia ubóstwem, jak również budżety referencyjne.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU OPINII W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Data przyjęcia	20.6.2017
Wynik głosowania końcowego	+: 43 -: 7 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Gerolf Annemans, Burkhard Balz, Udo Bullmann, Fabio De Masi, Markus Ferber, Jonás Fernández, Sven Giegold, Neena Gill, Brian Hayes, Gunnar Hökmark, Danuta Maria Hübner, Cătălin Sorin Ivan, Petr Ježek, Othmar Karas, Georgios Kyrtos, Philippe Lamberts, Werner Langen, Bernd Lucke, Olle Ludvigsson, Ivana Maletić, Fulvio Martusciello, Gabriel Mato, Costas Mavrides, Stanisław Ożóg, Dimitrios Papadimoulis, Sirpa Pietikäinen, Pirkko Ruohonen-Lerner, Alfred Sant, Molly Scott Cato, Peter Simon, Kay Swinburne, Paul Tang, Ramon Tremosa i Balcells, Ernest Urtezar, Marco Valli, Miguel Viegas, Sotirios Zarianopoulos, Esther de Lange, Cora van Nieuwenhuizen, Beatrix von Storch, Jakob von Weizsäcker
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Simona Bonafè, Enrique Calvet Chambon, Nessa Childers, David Coburn, Andrea Cozzolino, Mady Delvaux, Jan Keller, Paloma López Bermejo, Luigi Morgano, Romana Tomc, Roberts Zile
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Clara Eugenia Aguilera García, Jarosław Wałęsa

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W KOMISJI OPINIODAWCZEJ W FORMIE
GŁOSOWANIA IMIENNEGO**

43	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Petr Ježek, Ramon Tremosa i Balcells
ECR	Pirkko Ruohonen-Lerner
EFDD	Marco Valli
GUE/NGL	Fabio De Masi, Paloma López Bermejo, Marisa Matias, Miguel Viegas
PPE	Burkhard Balz, Markus Ferber, Brian Hayes, Gunnar Hökmark, Danuta Maria Hübner, Othmar Karas, Georgios Kyrtzos, Werner Langen, Ivana Maletić, Fulvio Martusciello, Gabriel Mato, Sirpa Pietikäinen, Romana Tomc, Jarosław Wałęsa, Esther de Lange
S&D	Simona Bonafè, Udo Bullmann, Nessa Childers, Andrea Cozzolino, Mady Delvaux, Jonás Fernández, Neena Gill, Jan Keller, Olle Ludvigsson, Costas Mavrides, Luigi Morgano, Alfred Sant, Peter Simon, Paul Tang, Jakob von Weizsäcker
VERTS/ALE	Sven Giegold, Philippe Lamberts, Molly Scott Cato, Ernest Urtasun

7	-
ALDE	Cora van Nieuwenhuizen
ECR	Bernd Lucke, Stanisław Ożóg, Kay Swinburne, Roberts Zile
ENF	Gerolf Annemans
NI	Sotirios Zarianopoulos

0	0

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się